
IshvaraproktaM Shivaratripujavratakathanam

ईश्वरप्रोक्तं शिवरात्रिपूजाव्रतकथनम्

Document Information

Text title : IshvaraproktaM Shivaratripujavratakathanam

File name : IshvaraproktaMshivarAtripUjAvratakathanam.itx

Category : shiva, shivarahasya, pUjA

Location : doc_shiva

Transliterated by : Ruma Dewan

Proofread by : Ruma Dewan

Description/comments : shrIshivarahasyam | mahAdevAkhyah ekAdashamAMshaH | adhyAyaH 32
shivarAtripUjAvratakathanam | 24.2-80||

Latest update : October 29, 2024

Send corrections to : sanskrit at cheerful dot c om

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

Please help to maintain respect for volunteer spirit.

Please note that proofreading is done using Devanagari version and other language/scripts are generated using **sanscript**.

November 2, 2024

sanskritdocuments.org

ઈશ્વરપ્રોક્તં શિવરાત્રિપૂજાવ્રતકથનમ્

(શિવરહસ્યાન્તર્ગતે મહાદેવાખ્યે)

- શિવપાર્વતીસંવાદે -

દેવ્યુવાચ ।

શિવરાત્ર્યાં મહાદેવ કથમર્યન્તિ સાધકાઃ ॥ ૨૪ ॥

કો વિધિસ્તસ્ય નિયમસ્તત્સર્વ વદ મે વિભો ।

મહેશ્વર ઉવાચ ।

કથયામિ વિધિં તેઽથ શિવરાત્રિસમર્યને ॥ ૨૫ ॥

શૃણ્વપણો ન પ્રકાશ્યં રહસ્યં પરમં મમ ।

સ્થાવરે વા ચરે વાપિ મૃદ્ધાણસ્ફટિકેઽપિ વા ॥ ૨૬ ॥

ધાતુજે વા યથા જોષં પૂજાં યામયતુષ્ઠયે ।

સમ્પાદ્ય પૂજાસામગ્રી શિવક્ષેત્રે ગૃહેઽપિ વા ॥ ૨૭ ॥

પ્રાતઃ કૃત્યં ચ નિર્વર્ત્ય દુષ્ટાલાપવિવર્જિતઃ ।

સ્નાત્વા નદ્યાં તડાગે વા ધૌતવસ્ત્રધરઃ શુચિઃ ॥ ૨૮ ॥

સિતભસ્મત્રિપુણ્ડ્રાકુો રુદ્રાક્ષાધારણાન્વિતઃ ।

ગાં ગોમયેનોપલિખ્ય રઙ્ગવત્યાદિમણિઙ્ગતામ્ ॥ ૨૯ ॥

વિતાનમણ્ટપૈર્યુક્તાં વેદિકાસ્તરણાવૃતામ્ ।

કલ્પયેત્પીઠમુત્કૃષ્ટં સમાસીનઃ કુશાસને ॥ ૩૦ ॥

પગ્થામૃતં ફલરસં પગ્થગવ્યં સુમાન્યપિ ।

ભિલ્વપદ્માર્કકલ્હારનવનીલોત્પલાનિ ચ ॥ ૩૧ ॥

દમનોશીરકાદીનિ સમ્પાદ્યામ્બુ ચ ચન્દનમ્ ।

ધૂપદીપૌ ફલાનીશે વાગ્ધતો હવિરેવ ચ ॥ ૩૨ ॥

તામ્બૂલં ચ સુવાસાંસિ સમ્પાદ્ય નિયમાન્વિતઃ ।
આચમ્ય પ્રાણાનાયમ્ય જપેત્પગ્ચાક્ષરં શિવે ॥ ૩૩ ॥

સાડ્ગાન્યાસં સહસ્રં મે યામે યામેડથ પૂજકઃ ।
ધ્યાયેદેવં વિરૂપાક્ષં શિવરાત્ર્યાં શિવાર્યકઃ ॥ ૩૪ ॥

- - (શિવધ્યાનમ્) - -

દેવં નિત્યં મહેશં રજતગિરિવસં ચારુચન્દ્રાવતંસં
રત્નાડડકલ્પોજ્જવલાડ્ગં પરશુમૃગવરાભીતિહસ્તાન્તરડ્ગમ્ ।
પદ્માસીનં સહામ્બં વૃતગણપગણૈર્વ્યાઘ્રકૃત્તિં વસાનં
વિશ્વાદ્યં વિશ્વવન્દ્યં નિખિલભયહરં સર્વપાપાપહારમ્ ॥ ૩૫ ॥

- -

ધ્યાત્વા વા ઘ મહાલિડ્ગે સ પુષ્પાગ્જલિમીશ્વરિ ।
પાદાધ્યાયમનાદીનિ દધાત્પગ્ચાક્ષરેણ હિ ॥ ૩૬ ॥

પગ્ચામૃતૈઃ પગ્ચગલ્પૈઃ શિવે ફલરસૈરપિ ।
ગન્ધપુષ્પકુશામ્બૂનિ દદ્યાદુદ્રેણ ભામિનિ ॥ ૩૭ ॥

ઘૃતદીપાવલિં દદ્યાત્ ધૂપં ગુગ્ગુલુસંયુતમ્ ।
કુર્યાદ્ધારાભિષેકં મે રુદ્રૈકાદશસડ્ગ્ન્યથા ॥ ૩૮ ॥

તૌર્યત્રિકૈસ્તદા દેવિ શિવરાત્ર્યાં શિવે મુદા ।
સ કૂર્યૈસ્તર્પયેદન્તે ભવાયેત્યજનામાભિઃ ॥ ૩૯ ॥

કિચ્ચિદ્ત્વાડથ નૈવેદ્યં પરિમૃજયાથ વાસસા ।
પીઠે સંસ્થાપ્ય દેવેશં ગન્ધપુષ્પાક્ષતૈર્યજેત્ ॥ ૪૦ ॥

ભસ્મના બિલ્વકુસુમૈર્મલ્લિકાભિર્મહેશ્વરિ ।
ભૂષણૈર્ભૂષયેદીશં પદ્મકલ્હારચમ્પકૈઃ ॥ ૪૧ ॥

મન્દારૈઃ કેતકૈશ્ચૈવ(?) તથા દમનકાદિભિઃ ।
શતાજનામભિર્વાપિ નામસાહસ્રતોડપિ વા ॥ ૪૨ ॥

મૂર્તયોડષ્ટૌ શિવસ્યૈતાઃ પૂર્વદિક્કમયોગતઃ ।
પૂજયેત્સ્કન્દનન્દીશૌ ગણચણ્ડેશ્વરાદિકાન્ ॥ ૪૩ ॥

ઉમાં ચ ભવપાર્શ્વં ચ પૂજયેદુપચારકૈઃ ।

- - (અષ્ટમૂર્તિ શિવસ્તુતિઃ) - -

શર્વાય ક્ષિતિરૂપાય ભવાય જલમૂર્તયે ॥ ૪૪ ॥

રુદ્રાય તેજોરૂપાય ઉગ્રાય પવનાત્મને ।

ભીમાયાકાશરૂપાય યાજ્ઞયાય પશુપાય ચ ॥ ૪૫ ॥

મહાદેવાય સોમાય યદ્દે સૂર્યાત્મને નમઃ ।

--

ઇતિ સમ્પૂજ્ય દેવેશમષ્ટમૂર્તિં પિનાકિનમ્ ॥ ૪૬ ॥

ગણેશં ભૈરવં દુર્ગાં સ્કન્દનન્દીશ્વરાવુભૌ ।

ચણ્ડેશં ચ ગણેશં ચ તત્તન્મન્ત્રૈર્યજેચ્છિવે ॥ ૪૭ ॥

મૂલમન્ત્રેણ તાં શક્તિં ગન્ધપુષ્પાક્ષતાદિભિઃ ।

ધૂપં દીપં તતો દધાન્નૈવેદ્યં ભક્ષ્યભોજ્યકમ્ ॥ ૪૮ ॥

તામ્બૂલં ફલજાલં ચ પાનીયં મુખવાસકમ્ ।

નીરાજનં તતો દધાચ્છતસાહસ્રવર્તિકમ્ ॥ ૪૯ ॥

ચામરં દર્પણં છત્રં વિતાનં ધ્વજમેવ ચ ।

વ્યજનં ભાજનં દેવિ દધાદ્વિત્તમવગ્ચયન્ ॥ ૫૦ ॥

નમેત્રદક્ષિણાં સ્તોત્રં ઋક્સામાથર્વયાજુષૈઃ ।

કુર્યાન્નૃત્તં ગીતવાદ્યં વીણાવેણુમૃદંગકાન્ ॥ ૫૧ ॥

નિવેદયિત્વા દેવાય સ્તોત્રમેતત્પઠેન્નરઃ ॥ ૫૨ ॥

-- (શિવસ્તુતિઃ) --

વિશ્વાધિક ત્રિદશનાયક દેવદેવ

વન્દારુવન્દિતપદાબ્જ મહેશ શર્વ ।

પાહ્યમ્બયા શશિકલામલચારુમૌલે

મામાશુ લોકય ભવામ્બુધિવીચિલગ્નમ્ ॥ ૫૩ ॥

વિશ્વેશ વિશ્વજનકાવ્યય સોમધામન્

ભૂમાવ શર્વ મહિમાગમ વામદેવ ।

કામાડુગનાશન ગરાશન કાલકાલ

માં પાહિ સંસૃતિજગદ્રતમાશુ દેવ ॥ ૫૪ ॥

કન્દર્પદર્પહર સર્પવિશોભિતાડુગ

ગર્તાસનસ્થ ગજચર્મપરીતદેહ ।

કર્તા ત્વમેવ જગતાં પરમેશ હર્તા
 પાતા ત્વમીશ પરિપાહિ ભવાબ્ધિમગ્નમ્ ॥ ૫૫ ॥
 હે વિશ્વનાથ ગણનાથ સુમન્મથારે
 મન્નાથ નાશિતમહાધન્યથેન્દુચૂડ ।
 પાહીશ મામકથિયા ભવપાશલગ્નં
 મગ્નં મહાભવ સમુદ્રસુપહ્નિલં મામ્ ॥ ૫૬ ॥
 ત્ર્યક્ષાક્ષય્યકલપ્રદાય વિભો દક્ષાદિદીક્ષાપલ
 ઉક્ષોર્ધ્વાઙ્ગગતામિતાભયહર વીક્ષૈકદગ્ધાસુર ।
 કક્ષાદિસ્થિત પક્ષપાતસદૃશા સંવીક્ષ મામીશ્વર
 પક્ષીન્દ્રપ્રિયવાહપૂજિતપદ પ્રત્યક્ષમુક્તિપ્રદ ॥ ૫૭ ॥

--

ઇત્થં યામયતુર્ષ્વેવં સંસ્તુવીત મહેશ્વરમ્ ।
 પ્રત્યેકમર્ઘ્યં દદાદૈ સપુષ્પામ્બુવિમિશ્રિતમ્ ॥ ૫૮ ॥

-- (ક્ષમાપ્રાર્થના) --

નમઃ શિવાય શાન્તાય સર્વપાપહરાય ચ ।
 શિવરાત્રૌ મયા દત્તમર્ઘ્યં પ્રીતિકૃદસ્તુ તે ॥ ૫૯ ॥
 મયા કૃતાન્યનેકાનિ પાતકાનિ ચ શકુર ।
 ગૃહાણાર્ઘ્યમુમાકાન્ત શિવરાત્રૌ પ્રસીદ મે ॥ ૬૦ ॥
 દુઃખદારિદ્યભારૈશ્ચ દગ્ધૌડહં પાર્વતીપતે ।
 મમાર્ઘ્યદાનાત્સુપ્રીતઃ સુખિનં કુરુ શકુર ॥ ૬૧ ॥
 મયા કૃતાન્યઘૌઘાનિ હર શકુર શં કુરુ ।
 શિવરાત્રૌ દદામ્યર્ઘ્યં શિવરાત્રૌ પ્રસીદ મે ॥ ૬૨ ॥
 પ્રતિપ્રહરમેવં સ્યાદર્ઘ્યં દત્વા વિચક્ષણઃ ।
 દણ્ડવત્પ્રણાતો ભૂત્વા તતો દેવં ક્ષમાપયેત્ ॥ ૬૩ ॥
 અઙ્ગુલીનં ક્રિયાલીનં વિધિલીનં મહેશ્વર ।
 પૂજિતોઽસિ મયા દેવ તત્ક્ષમસ્વ ઘૃણાનિધે ॥ ૬૪ ॥
 યચ્ચાપ્યુપહતૈઃ પુષ્પૈરશસ્તૈર્ભાવદૂષિતૈઃ ।
 કેશકીટાપવિઘ્નૈશ્ચ પૂજિતોઽસિ મયા પ્રભો ॥ ૬૫ ॥

અન્યત્રાસક્તચિત્તેન ક્ષિયતીનતયા વિભો ।
 નિદ્રાતન્દ્રાહૃતાઙ્ગેન ક્ષુત્ક્ષામકુલભક્ષણૈઃ ॥ ૬૬ ॥
 તામસેન ચ ભાવેન હીનમન્ત્રાક્ષરેણ ચ ।
 પૂજિતોઽસિ મયા દેવ તત્સર્વં ક્ષમ્યતાં મમ ॥ ૬૭ ॥
 વ્રતં સમ્પૂર્ણતાં યાતુ કુલં ચાક્ષય્યમસ્તુ મે ।

- -

એવં સ્તુત્વા નમસ્કૃત્ય પૂજાસ્થાનં વિસર્જયેત્ ॥ ૬૮ ॥
 નૈવેદ્યાદિ ચ તત્સર્વં ભસ્માઙ્ગાય નિવેદયેત્ ।
 પરેધુઃ કૃતકર્માથ સમ્પૂજ્ય શિવમવ્યયમ્ ॥ ૬૯ ॥
 બ્રાહ્મણાન્ ભોજયેચ્છક્ત્યા ગન્ધપુષ્પાક્ષતાર્પણૈઃ ।
 એવમૈશં વ્રતં કુર્યાત્ નૈત્યકં પ્રતિવર્ષકમ્ ॥ ૭૦ ॥
 માઘકૃષ્ણચતુર્દશ્યાં સર્વકામકુલપ્રદમ્ ।
 ચતુર્વિંશદ્વાદશાબ્દે કુર્યાદુદ્યાપનં બુધઃ ॥ ૭૧ ॥
 આજન્મ ચસ્તથા કુર્યાત્સોઽક્ષય્યાં લભતે ગતિમ્ ।
 માઘકૃષ્ણ ચતુર્દશ્યાં પૂજ્ય લિઙ્ગં પિનાકિનઃ ॥ ૭૨ ॥
 ચતુર્દશી દર્શયુક્તા અષ્ટમી નવમીયુતા ।
 પારણં તત્ર કર્તવ્યં રૌદ્રર્ક્ષે વા પુનર્વસૌ ॥ ૭૩ ॥
 કલશા દશ વાઘૌ વા સોદકાનભિપૂર્ય ચ ।
 ગન્ધપુષ્પાક્ષતકૃલૈઃ ઋત્વિજોઽષ્ટૌ નિમન્ત્રયેત્ ॥ ૭૪ ॥
 આચર્યં વરયેદેકં બ્રાહ્મણં વેદપારગમ્ ।
 ગણેશં સ્કન્દનન્દીશં કાલી ભદ્રાં સરસ્વતીમ્ ॥ ૭૫ ॥
 વૃષભં ત્વામુમાદેવીં કલશેષ્વભિતો યજેત્ ।
 મૃત્યુઞ્જયેન મન્ત્રેણ વહ્નૌ હુત્વા શતાષ્ટકમ્ ॥ ૭૬ ॥
 ચરુણા સધૃતેનેશિ બ્રાહ્મણાન્ ભોજયેચ્છિવે ।
 યથાશક્ત્યા ધેનુવસ્ત્રં હિરાણ્યં વ્રતદક્ષિણામ્ ॥ ૭૭ ॥
 આચાર્યાથ ચ ઋત્વિગ્ભ્યો દદ્યાદુદ્યાપનં સ્મૃતમ્ ।
 એતદ્વૈ સઙ્ગહેણૈવ કુર્યાદુદ્યાપનં શિવે ॥ ૭૮ ॥

શિવરાત્રિવ્રતસ્યાસ્ય સર્વકામપ્રપૂરણમ્ ॥ ૭૯ ॥

ઈશ્વર ઉવાચ ।

ભૂતાયામસિતે ચ નક્તમગજે માઘ્યાં મમર્ક્ષે નરઃ

પાપૌઘાન્ન બિભેતિ શકુરપદધ્યાનાનુરક્તઃ સદા ।

મુક્તઃ સંસૃતિઘોરપાશત ઇમાં ગાં સર્વદાનાધિકાં

દત્વા ચત્કલમાપ્નુયાત્ સુનિશિતં તત્પ્રાપ્ય મામેતિ ચ ॥ ૮૦ ॥

॥ ઇતિ શિવરહસ્યાન્તર્ગતે ઈશ્વરપ્રોક્તં શિવરાત્રિપૂજાવ્રતકથનં સમ્પૂર્ણમ્ ॥

- ॥ શ્રીશિવરહસ્યમ્ । મહાદેવાખ્યઃ એકાદશમાંશઃ । અધ્યાયઃ ૩૨ શિવરાત્રિપૂજાવ્રતકથનમ્ । ૨૪.૨-૮૦ ॥

- .. shrIshivarahasyam . mahAdevAkhyāH ekAdashamAMshaH . adhyAyaH 32
shivarAtripUjAvratākathanam . 24.2-80..

Notes:

Śiva શિવ delivers Upadeśa ઉપદેશ to Pārvatī પાર્વતી about observing Śivarātri Vrata શિવરાત્રિ
વ્રત during Māgha Kṛṣṇa Caturdaśī માઘ કૃષ્ણ ચતુર્દશી and worshipping ŚivaParivāra શિવપરિવાર.

He also advises ŚivaDhyānam શિવધ્યાનમ્, ŚivaStutiḥ શિવસ્તુતિઃ, Aṣṭamūrti ŚivaStutiḥ અષ્ટમૂર્તિ
શિવસ્તુતિઃ and KṣamāPrārthanā ક્ષમાપ્રાર્થના for the Śivarātri Pūjā શિવરાત્રિ પૂજા.

Proofread by Ruma Dewan

——
Ishvaraproktam Shivaratripujavratākathanam

pdf was typeset on November 2, 2024

——
Please send corrections to sanskrit@cheerful.com

